

Posisjonsnotat:

Dette mener Avfall Norge

Dette mener Avfall Norge

Innholdsfortegnelse:

Dette mener Avfall Norge	s. 3
Ansvar og organisering	s. 4
Sortering av avfall	s. 7
Behandling av avfall	s. 12
Slik arbeider Avfall Norge	s. 16
Oppsummering	s. 19

Dette mener Avfall Norge

Avfall Norge har samlet innspill til mål, strategier og virkemidler for avfallspolitikken i ett dokument. Med dette ønsker vi å gi et konstruktivt bidrag til en mer tjenelig avfallspolitikk. Avfall Norges visjon for avfallshåndteringen er: ”*Håndtering av ressurser til beste for klima, helse og miljø*”

Avfall Norge mener at behandling av avfall til gjenvinning skal skje på en miljømessig og kostnadseffektiv måte slik at mest mulig av avfallet kan erstatte jomfruelige råvarer på et økonomisk forsvarlig grunnlag. Gjenvinning av avfall gir også positiv klimagevinst gjennom mindre råvareuttak, lavere energiforbruk og reduserte utslipp av klimagasser. Avfallsbehandlingen skal dessuten sikre at avfall og avfallshåndtering ikke utgjør en helsemessig trussel, hverken i Norge eller andre land.

Avfallspolitikken må legge til rette for at avfall kan omgjøres til råvarer for nye produkter og energi. Den må også ivareta behovet for å ta ut miljøgifter av kretsløpet gjennom destruksjon og trygg deponering. Rammebetingelsene må ivareta disse formålene. De siste årene har vi eksempler på at det utvikles virkemidler som bare ivaretar ett mål om gangen i avfalls- eller miljøpolitikken. Manglende sammenheng og helhetstanke har i mange tilfeller ført til ineffektive løsninger. Det er en hovedoppgave for Avfall Norge å arbeide for at et slikt helhetssyn legges til grunn for norsk avfallspolitikk.

Notatet er delt inn i fem hovedavsnitt

- 1. Ansvar og organisering**
- 2. Sortering av avfall**
- 3. Behandling av avfall**
- 4. Slik arbeider Avfall Norge**
- 5. Oppsummering**

1. Ansvar og organisering

Kapitlet gjennomgår viktige organisatoriske løsninger for å håndtere avfallsressurser til beste for klima, helse og miljø. Ansvar for håndtering av avfall som oppstår i husholdninger og næringsliv er gitt i Forurensningsloven. Ansvarsdelingen er ikke entydig definert og skaper enkelte uklare forhold, blant annet for kommunen som myndighetsutøver, kommunene som aktører i et næringsavfallsmarkedet og med hensyn til produsentansvarets ulike organisasjonsformer.

Etter Forurensningsloven er det kommunene som har det lovpålagte renovasjonsansvaret for husholdningene. De fleste kommuner har imidlertid valgt å organisere seg i interkommunale selskap for å ivareta dette ansvaret. For enkelhets skyld vil vi i dette notatet skrive kommunen der vi mener kommunen eller et interkommunalt renovasjonsselskap.

Avfall Norge ser ikke behov for å endre Forurensningslovens § 30 om kommunens ansvar for å samle inn og behandle avfall som oppstår i husholdningene. Avfall Norge vil derfor arbeide for at:

1.1 Det fortsatt skal være kommunalt ansvar for husholdningsavfall

1.2 Kommunene skal selv bestemme om tjenester skal utføres i egen regi eller kjøpes i et marked

1.3 Kommunene skal kunne bidra til konkurranse i næringsavfallsmarkedet

1.4 Det skal bli bedre koordinering av informasjonsvirksomheten i kommunene

1.5 Kommunenes adgang til tilsyn og kontroll bør styrkes

1.1 Fortsatt kommunalt ansvar for husholdningsavfall

Avfall Norge mener det er gode grunner for å la kommunene beholde dette særskilte ansvarsområdet fordi:

- a. Oppgaven er et samfunnsansvar – det er en av de store infrastrukturoppgavene slik som vei, vann, avløp, energiforsyning og - distribusjon
- b. Kommunalt ansvar trenger ikke bety at tjenestene utføres i egenregi. Et stort flertall av norske kommuner setter noen eller alle tjenester ut på anbud
- c. Det er stort politisk engasjement omkring spørsmål knyttet til kildesortering og behandlingsformer for avfall. Det er derfor et viktig lokalpolitisk spørsmål som bør forbli et kommunalt ansvar
- d. Kommunen skal videreutvikle de stordriftsfordeler den har gjennom håndtering av avfall fra husholdningene. Stordrift gir samordningsgevinster som blant annet økt effektivitet

- e. Kommunen kan tilby alle husstander god service, i tillegg til miljøriktig og kostnadseffektiv avfallshåndtering
- f. Det er viktig å sikre at miljøgifter, farlig avfall, sorteres ut av avfallet og sendes til trygg behandling
- g. Fri konkurranse kan bety større forskjeller på tilbudet mellom by og land fordi det vil være mindre lønnsomt å drive innsamling av avfall i utkantstrøk

Norske kommuner driver effektiv avfallshåndtering i dag. Avfallshåndteringen for husholdningene er underlagt selvkostprinsippet, det vil si at inntekter og kostnader skal balansere. Selvkost og gjennomføring av effektivitetssammenligninger (benchmarking) skal sikre utvikling og fortsatt effektiv drift. Kommunalt ansvar bidrar også til teknologisk utvikling av innsamlingsmateriell og behandlingsteknologi. Slik Avfall Norge ser det, er kommunalt ansvar en forutsetning for å sikre behandlingskapasitet for avfallet som samles inn. De fleste behandlingsanlegg for husholdningsavfall er bygget og eiet av kommuner.

1.2 Kommunene skal selv bestemme om oppgavene skal utføres selv eller kjøpes i et marked

I gjennomførte benchmarkstudier er det ikke påvist forskjeller i effektivitet mellom å utføre tjenestene eller behandlingen selv, eller å kjøpe disse i et marked. Det er derfor opp til kommunene selv å velge om man ønsker å utføre oppgavene selv, tildele enerett til kommunale/interkommunale selskaper eller å kjøpe disse tjenestene i markedet. Imidlertid er det en viktig oppgave for Avfall Norge å bidra til utvikling av markedet for avfallshåndtering i samarbeid med både kommuner og leverandører. Kommunene har også et særlig ansvar for at det bygges ut tilstrekkelig kapasitet til behandling av husholdningsavfall.

1.3 Kommunene skal bidra til konkurranse i næringsavfallsmarkedet

Avfall Norge mener det er viktig å sikre en fungerende konkurranse i markedet for næringsavfall. Kommunene har gjennom sine anskaffelser og sitt engasjement gjennom næringsavfallsselskaper muligheter for å bidra til dette. Avfall Norge mener derfor at det er viktig at kommuner og interkommunale selskaper har muligheten til å etablere og drive næringsavfallsselskaper for å sikre konkurranse. Dette gir effektive og rasjonelle løsninger for næringslivet som er kjøper av denne typen tjenester. Avfall Norge mener at konkurransen i dette markedet må skje på like vilkår uavhengig av om det er offentlig eller privat eierskap.

I utkantstrøk er det dessuten viktig at eksisterende innsamlingsruter for husholdningsavfall kan benyttes av næringslivet. Dette er en forutsetning både for å opprettholde næringsvirksomhet i utkantene, og å sikre riktig avfallshåndtering.

1. 4 Bedre koordineringen av informasjonsvirksomheten i kommunene

Kommunen er innbyggernes hovedkilde til informasjon om kildesortering og gjenvinning. Kommunen formidler nødvendig informasjon for å sikre miljømessig god avfallshåndtering.

Avfall Norge samarbeider med aktører som supplerer/bekrefter kommunenes posisjon som innbyggernes hovedkilde til informasjon om kildesortering og gjenvinning (eksempelvis LOOP, Grønn Hverdag, Retur- og materialselskapene). Avfall Norge bør ha en koordinerende oppgave for å få til en effektiv og målrettet kommunikasjon med husholdningene.

Staten har et overordnet ansvar for å koordinere det særskilte ansvaret kommuner og næringsliv har for avfallshåndteringen. Staten må derfor sette av tilstrekkelig med ressurser til å gjennomføre nasjonale kampanjer knyttet til riktig avfallshåndtering, forsøpling og farlig avfall.

Et mål med kommunikasjonen i Avfall Norge er å øke kjennskapen til norsk avfallshåndtering (avfallsbransjen) hos myndigheter, andre premissleverandører og allmennheten generelt. Dessuten skal kommunikasjonen bedres mellom Avfall Norges medlemmer internt, og mellom medlemmene og andre aktører i avfallsbransjen.

1. 5 Kommunenes adgang for tilsyn og kontroll bør styrkes

Tilsyn og drift av avfallshåndtering kan ikke utføres i samme selskap. Avfall Norge vil arbeide for at kommunene kan etablere egne selskaper for tilsyn.

Avfall Norge ønsker å utvikle retningslinjer for innsamling av næringsavfall med hensyn til hva som anses som en forsvarlig oppbevaring, leveringsfrekvens m.m. Dette skal være til hjelp for kommunene ved den praktiske gjennomføringen av tilsynsarbeidet.

Avfall Norge mener at kommunene må kunne benytte seg av interkommunale selskaper til å utføre tilsyn med besitter av næringsavfall, og at regelverket må legges til rette for dette. Etter Forurensningsloven § 83 kan kommunen når "...*særlige hensyn taler for det...*" delegere sin myndighet til å treffe enkeltvedtak til interkommunale selskaper.

I forbindelse med at det fra 1.1.2008 er innført obligatoriske avfallsplaner for nybygg og rehabilitering som en del av byggesaksbehandlingen, er det viktig at kunnskap og kompetanse om avfallshåndtering overføres fra avfallsfaglig selskap/enhet til saksbehandlende enhet. Alternativt kan det etableres nytt interkommunalt samarbeid for å ivareta dette ansvaret. Avfall Norge vil se nærmere på spørsmålet om en organisering i interkommunale selskaper kan skape problemer for samordning av tilsynet.

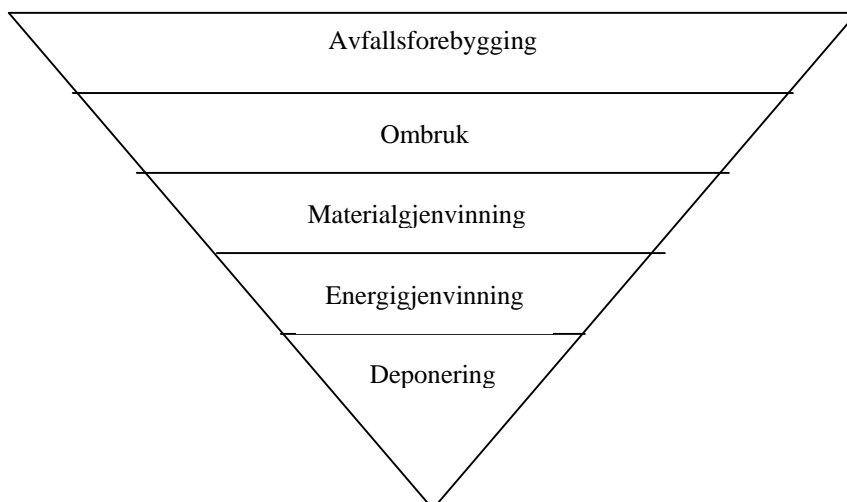
Avfall Norge ønsker også å endre rammebetingelsene for å gjennomføre tilsyn. Det kan være problematisk for en kommune å skulle foreta et skille mellom de tilsynsoppgaver som utføres etter Forurensingslovens bestemmelser, og de tilsynsoppgaver som utføres etter helselovgivningens bestemmelser. Dette settes på spissen der tilsynet samordnes. Avfall Norge ønsker derfor å se nærmere på om tilsynet kan samordnes i lovverket og på nåværende gebyrordning for tilsynet. Avfall Norge vil oppfordre sine medlemmer til å ta dette opp i forbindelse med revidering av avfallsplaner.

2. Sortering av avfall

Sortering av avfallet er en forutsetning for å kunne utnytte ressursene i avfallet. Avfall Norge mener at avfallspolitikken i hovedsak skal bygge på avfallshierarkiet og vil derfor arbeide for:

- 1. Avfallsforebygging**
- 2. Tilrettelegging for ombruksløsninger**
- 3. Materialgjenvinning**
- 4. Energiutnyttelse av restavfall**

Figur 1: Avfallshierarkiet

Avfall Norge legger til grunn at avfallspolitikken skal bygge på avfallshierarkiet med hensyn til valg av ulike løsninger. Løsninger for avfallshåndtering -og behandling må også ivareta nasjonalt resultatmål for gjenvinning på 80 prosent innen 2012. Til grunn for målet ligger en forutsetning om at materialgjenvinning og energigjenvinning er to former for gjenvinning som utfyller hverandre, og at begge er nødvendige for å oppnå høyest mulig gjenvinning.

Energiutnyttelse av restavfall og deponering omtales i avsnitt tre "Behandling av avfall". Avfallshierarkiet må imidlertid også avstemmes med livsløpsvurderinger eller samfunnsøkonomiske analyser. Avfall Norge vil arbeide for å utvikle bedre metoder for å gjennomføre denne typen vurderinger.

2.1. Avfallsforebygging

Avfall Norge har gjennom flere år erfart at avfallsbransjen i liten grad kan påvirke avfallsgenereringen i samfunnet. Avfall Norges medlemmer kan gjennom holdningsskapende informasjon til husholdningene og næringslivet bidra til valg som kan redusere avfallsmengden. Avfall Norge mener også at produsentansvaret i større grad bør ta ansvar for en miljøriktig produktutvikling gjennom at avfallskostnadene blir tatt inn som en del av kostnadene for utvikling av produkter. Avfall Norge vil også be om at staten tar et større ansvar for avfallsforebygging. Utover dette er avfallsbransjens hovedoppgave å håndtere det avfallet som oppstår i samfunnet på en riktig måte.

2.2. Tilrettelegging for ombruksløsninger

Ombruk vil kunne forlenge brukstiden til produkter, og gjennom dette hindre at avfall oppstår. Kommunene kan legge til rette for at avfall leveres til ombruk på sine gjenvinningsstasjoner. I tillegg kan kommunen bistå med informasjon og veiledning om ombruksalternativer som reparasjonsvirksomhet, brukthandel og loppemarked. Avfall Norge vil stimulere kommunene for å få til slike ombruksløsninger.

2.3. Materialgjenvinning

Avfall Norge arbeider for at det i størst mulig grad legges til rette for utsortering av ulike avfallstyper til materialgjenvinning. Det er ulike ledd i prosessen med å få til god utsortering til gjenvinning og vi gjennomgår dette under:

- a. Sortering bør foregå der avfallet oppstår
- b. Det bør legges til rette for at ressurser i avfallet utnyttes best mulig
- c. Det må legges til rette for at farlig avfall tas ut av kretsløpet
- d. Produsentansvaret må utvikles til å omfatte livsløpsansvar

a. Sortering bør foregå der avfallet oppstår

Avfall Norge mener det er en forutsetning for økt materialgjenvinning at det legges til rette for gode sorteringsløsninger der avfallet oppstår, både i husholdningene og i næringslivet.

- For å ta vare på ressursene i avfallet, er det viktig at avfallstypene ikke blandes.
- Sortering av avfallet sikrer best mulig videre behandling og gjenvinning
- Sortering der avfallet oppstår bevisstgjør den enkelte avfallsbesitter

Husholdningenes forbruksvaner påvirker både hvor avfall oppstår og sammensetningen av det. Det er derfor en viktig oppgave for avfallsbransjen å utvikle nye og bedre tilbud for innhenting og sortering av avfall, eksempelvis for grovavfall eller avfall fra fritidseiendommer.

Det vil likevel fortsatt være avfallstyper eller -kilder der det vil være bedre å sortere avfallet sentralt. Derfor må bedre teknologier utvikles også for sentralsortering.

b. Det skal legges til rette for at ressurser i avfallet utnyttes best mulig

Avfall kan bli råvarer for industriell fremstilling av nye produkter. Norsk industri er en stor avtaker av råstoff og brensel fra gjenvinning. Det gjelder særlig bedrifter i prosessindustrien. En viktig forutsetning for dette er at avfallet sorteres på en måte som både ivaretar industriens krav til råvaren, mulighetene for en rasjonell logistikk, sorteringsteknologi og ikke minst muligheten for å kommunisere sorteringskrav til husholdningene eller næringslivet. Ressurser til beste for klima, helse og miljø i avfallshåndteringen er en viktig rammebetingelse for Avfall Norges medlemmer. Men dette må gjøres innenfor de praktiske og økonomiske rammer bransjen har.

- Målsettinger for hvor mye av ulike avfallstyper som skal sorteres ut for materialgjenvinning bør fastsettes i et samarbeid mellom avfallsbransjen og myndighetene.

Gjenvinningsbransjen er en betydelig leverandør av råstoff til nye produkter: Metaller som jern, aluminium og kobber, papir, trefiber, plast, kjemikalier og enkelte oljeprodukter. Bruk av avfallsbasert råstoff reduserer uttaket av jomfruelig råstoff og er mindre energikrevende enn ved uttak av nye råstoffer. Materialgjenvinning er derfor viktig også i et klimaperspektiv.

Avfall Norge mener at riktig avfallshåndtering er viktig for å ta vare på jordens ressurser:

- Avfallsbaserte råvarer er med på å utvikle ny industri
- Gjenvinning begrenser behovet for å ta ut jomfruelige ressurser
- Avfallsbaserte råvarer kan gjøres tilgjengelig med lavere miljøbelastning enn ved uttak av nye råvarer
- Avfallsbaserte råvarer kan redusere forbruket av energi både ved produksjon og transport

c. Det må legges til rette for at farlig avfall tas ut av kretsløpet

Det er et overordnet mål i avfallspolitikken å hindre at miljøgifter blir videreført i kretsløpet. Dette må gjøres gjennom å legge til rette for utsortering i husholdningene og næringslivet. Det utsorterte avfallet skal leveres til forsvarlig behandling.

Utsortering av farlig avfallet er en forutsetning for å sikre høy kvalitet på andre avfallstyper som skal til materialgjenvinning, biologisk behandling eller energiutnyttelse.

Avfall Norge arbeider for å utvikle gode og effektive sorteringsordninger for farlig avfall fra husholdningene og næringslivet. Samtidig er det viktig at anlegg som mottar og sorterer farlig avfall for videreforsendelse til sluttbehandling har medarbeidere med høy kunnskap om å håndtere det farlige avfallet. Avfall Norge og myndighetene har et felles ansvar for å få frem god informasjon og bygge kompetanse hos dem som tar i mot og håndterer farlig avfall fra husholdningene og næringslivet slik at de kan utføre sine arbeidsoppgaver på en trygg og effektiv måte.

Det er også viktig at forurensningsmyndighetene opprettholder en høy kontrollaktivitet overfor bedrifter som har farlig avfall. Kontrollaksjoner gjennomført de siste årene viser at ikke alle tar utsortering av farlig avfall på alvor. Kontroller er en effektiv måte å få til økt utsortering.

d. Produsentansvaret må utvikles til å omfatte livsløpsansvar

Det er et overordnet mål i avfallspolitikken å hindre at miljøgifter blir videreført i kretsløpet, og at miljøbelastningen av vårt forbruk og levevaner er minst mulig. Derfor er gode ordninger for utsortering av farlig avfall spesielt viktig, i tillegg til generelt gode ordninger for kildesortering av avfall. Dette gjelder både husholdningene og næringslivet. Det utsorterte avfallet skal leveres til en forsvarlig behandling.

Avfall Norge mener at produsentansvaret er et viktig virkemiddel for å sikre utsortering av avfallstyper til materialgjenvinning og for å ta ut produkter som inneholder farlig avfall til destruksjon. Med produsentansvar mener Avfall Norge at produsenter og importører tar ansvar for å dekke kostnader for avfallshåndteringen av et produkt ved å legge inn kostnaden i produktprisen. Produsentansvaret er organisert på ulike måter i Norge, enten gjennom forskrifter eller avtaler mellom bransjeforeninger og Miljøverndepartementet.

Dagens bransjeavtaler og praktiseringen av disse er et resultat av den politiske prosess som ble gjennomført i perioden 1995-2000. Avtalene har vært vellykkede og bidratt til å nå de fleste av både effektivitets- og miljømål som den gang ble satt. Avfall Norge mener det er behov for en ny gjennomgang av mål og organisering for å sikre produsentansvaret i fremtiden. Det er satt i gang en prosess for utvikling av produsentansvaret, der en skal stå fritt til å foreslå endringer som ikke nødvendigvis er forankret i dagens praktisering av både produsentansvaret og eksisterende bransjeavtaler.

Avfall Norge ser at det kan være en utfordring å lage en enkel og ren snittflate mellom kommunens og produsentenes ansvar. Avfall Norge vil arbeide for en fleksibel og praktisk løsning på dette i samarbeid med de ulike produsentansvarsordningene.

Avfall Norges arbeid med produsentansvar bygger på at:

- a) Avfall Norge ønsker at kommunene skal ta del i utvikling av produsentansvaret gjennom Avfall Norge
- b) Produsentansvar skal dekke kretsløpskostnaden ved kjøp av varen. Dette skal være en del av varekostnaden og reflekteres i prisen på varen ved kjøp.
- c) Videreføring av produsentansvar som virkemiddel for å stimulere til miljøvennlig produktutvikling og sikre høy grad av utnyttelse av ressursene i ulike avfallsprodukter eller materialer.
- d) Prinsippene om vugge til grav og forurensers betaler skal være grunnlaget for produsentansvaret. Dette betyr at produsentene skal dekke kostnadene forbundet med innsamling/mottak, videre transport og behandling (material- eller energigjenvinning eller deponering) for de produkter/materialer som av myndighetene er pålagt en etablering av produsentansvarsordninger.
- e) At de stordriftsfordeler kommunen har i forbindelse med håndtering av avfall fra husholdningene, skal komme både produsentene og kommunene til gode.
- f) At miljøvernmyndighetene forbedrer sin kontroll og oppfølging av produsentansvaret. Dette gjelder både problem med "gratispassasjerer" statistikk for innsamlet og behandlede mengder og evaluering av innført ordninger.

Avfall Norge skal aktivt fremme vårt syn overfor returselskaper, myndigheter, media og andre bransjeorganisasjoner. Foreningen vil ta frem forslag om å innføre produsentansvar for nye avfallstyper eller kilder. Vi ønsker en diskusjon knyttet til om produsentansvaret i større grad kan knyttes til material som plast eller metall, til kilde som for eksempel bygg- og anleggsavfall, eller se på forskjeller i produktene knyttet til om de er forbruksvarer som emballasje, eller kapitalvarer som bygninger og maskiner.

Konkret ønsker Avfall Norge å vurdere om det kan innføres produsentansvar for:

- Farlig avfall
- Tekstiler

Avfall Norge ser at det i dag er liten tilbakemelding fra avfallsbransjen til produsentene med hensyn til hvordan produktene er designet i forhold til avfallshåndtering. Avfallsbransjen har derfor en stor utfordring i å gå fra å være en løser av avfallsproblemet til å være med på å legge rammer for utvikling av nye produkter. Den manglende koblingen mellom de som utvikler produktene, og ansvaret for endelig avfallshåndtering, har vært tatt opp av miljøbevegelsen som en kritikk av de kollektive produsentansvarsløsningene. Avfall Norge vil invitere til diskusjon med miljøbevegelsen for hvordan man kan utvikle produsentansvaret for å imøtekomme denne kritikken.

3. Behandling av avfall

Behandling av avfall skal sørge for at ressursene i avfallet utnyttes best mulig, og dessuten gi trygg destruksjon eller forvaring av avfallstyper som ikke skal bringes videre i kretsløpet. Avfall som råvare skal kunne erstatte jomfruelige råvarer i industrien, og dermed redusere miljøbelastningen gjennom redusert uttak av jomfruelige ressurser. Energiutnyttelse av matavfall og restavfall gir dessuten positiv klimagevinst når strøm og fjernvarme herfra erstatter bruk av fossilt brensel. Avfallsbransjen tilbyr denne behandlingen ved:

3.1 Biologisk behandling av matavfall

3.2 Energiutnyttelse av restavfall

3.3 Trygg behandling av avfallstyper eller stoffer som ikke skal videreføres i kretsløpet

I tillegg mener Avfall Norge det er viktig at:

3.4 Det samarbeides om etablering av behandlingsløsninger

3.5 Behandling av restavfall i størst mulig utstrekning skjer i Norge

Avfall Norge mener at:

- Behandlingsløsninger skal bygge på at avfall er ressurser for ny produksjon av materialer og energi
- Behandlingsløsninger må etableres i samarbeid mellom avfallsbransjen som leverandører og industrien som mottaker
- Gode behandlingsløsninger krever forutsigbare rammebetingelser
- Avfallsbransjen skal sikre at det eksisterer anlegg for trygg behandling av de avfallstyper eller stoffer som ikke skal videreføres i kretsløpet
- Restavfall bør i størst mulig utstrekning behandles i Norge

Materialgjenvinning av avfall er også behandling, men avfallsbransjens hovedoppgave er her å legge til rette for at avfall kan bli råstoff for industrien, ikke selv stå for utnyttelse/bruk. Materialgjenvinning er derfor omtalt under sortering.

Forbudet mot deponering av nedbrytbart avfall i 2009 krever at det legges til rette for investeringer i ulike typer ny behandlingsskapasitet. Behovet for en mer fleksibel energiforsyning og økt energiproduksjon basert på fornybare energikilder kan blant annet løses gjennom økt bruk av sortert avfall som energikilde.

3.1. Biologisk behandling av matavfall

Matavfall og annet organisk avfall inneholder viktige ressurser for samfunnet. Utsortering av dette avfallet kan bidra til en bedre utnyttelse av ressursene i det våtorganiske avfallet. Dette kan skje på en trygg måte gjennom kompostering eller utråtning. Optimalisert logistikk for innsamling av husholdningsavfall og salg av sluttprodukter vil kunne kompensere for de kostnadene separat innsamling av denne avfallstypen kan gi.

3.1.1 Biogassproduksjon

Potensialet for biogassproduksjon fra våtorganisk avfall i Norge er ca 1,5 TWh, her er potensialet fra husdyrgjødsel og andre ressurser fra landbruket ikke tatt med. 10 kg matavfall gir ved utråtning i et biogassanlegg som en hovedregel en energimengde tilsvarende en liter olje. Biogass fra utråtning av våtorganisk avfall kan gi mer energi enn ved forbrenning av det samme avfallet.

Avfall Norge mener at biogass i større grad enn i dag bør brukes til:

- produksjon av el og varme i kombinerte gassmotorer
- biometan, som er drivstoff av oppgradert biogass

3.1.2 Kompostering

Kompost og biorest fra biologisk avfallsbehandling gir jorda organisk materiale/humus tilbake, og næringsstoffer som fosfor og nitrogen. Bioresten kan benyttes direkte eller avvannet som gjødsel og jordforbedringsmiddel, eller etterbehandles for å produsere en kompost.

Når kompost brukes i grøntanlegg eller private hager og på denne måten erstatter torv, spares klimaet for tilsvarende mengde CO₂ som det er karbon i den torven.

3.2 Energiutnyttelse av restavfall

Energiutnyttelse av restavfall som er igjen etter utsortering til materialgjenvinning og eventuelt biologisk behandling gir den beste ressursutnyttelsen av restavfallet. I tillegg til energi, gir utnyttelse av restavfall som erstatning for ikke fornybare energikilder et viktig bidrag til lavere utslipp av klimagasser.

Avfall Norge mener at:

- Energien i restavfallet bør utnyttes til varme- og elproduksjon.
- Restavfall som energibærer gir reduserte klimagassutslipp, direkte gjennom redusert bruk av ikke fornybare energikilder, og indirekte gjennom lavere metanutslipp fra deponi
- Fjernvarme fra energiutnyttelse av avfall frigjør dessuten elektrisitet som kan brukes til andre formål.
- Energiutnyttelse av restavfall kan gi en betydelig reduksjon av lokal luftforurensing, som for eksempel svevestøv.

Energi fra fire kilo restavfall gir energi tilsvarende én liter olje. Over 50 prosent av energien i restavfall er fornybar energi. Bunnasken fra avfallsforbrenning inneholder betydelig mengder metaller. Disse kan utsorteres og materialgjenvinnes. I dag er det stort sett magnetisk metall som sorteres ut. Avfall Norge vil arbeide for å utvikle teknologier som kan ta ut flere typer metall.

3.3. Trygg behandling av avfallstyper eller stoffer som ikke skal videreføres i kretsløpet

En av avfallsbransjens hovedoppgaver er å ta vare på ressursene i avfallet og å sikre at avfallstyper som inneholder organiske eller uorganiske miljøgifter blir tatt ut av kretsløpet og forsvarlig håndtert. Avfall Norge mener det er et nasjonalt ansvar å ha behandlingskapasitet for dette. Miljøfarlige stoffer finnes imidlertid også i lave konsentrasjoner i en rekke produkter som ikke håndteres som farlig avfall. Selv om hovedstrategien er å fase ut bruken av miljøfarlige stoffer fra produksjonen, vil det fortsatt være slike stoffer i restavfallet.

Avfall Norge vil derfor arbeide for:

- Alt restavfall, fra husholdninger, fra bygg og rivningsbransjen, fra gravearbeider mv. skal leveres til godkjente avfallsdeponi, forbrenningsanlegg eller andre behandlingsanlegg som tar hånd om avfallet og utslippene på en forsvarlig måte.
- Avfallsbransjen skal bidra til etablering av anlegg som ivaretar behovet for å ta ut av kretsløpet risikoavfall og miljøgifter gjennom destruksjon og trygg deponering

3.3.1 Avfallsforbrenning av avfall ivaretar samfunnets behov for en trygg destruksjon av avfall

Utslipp fra moderne avfallsforbrenningsanlegg er de siste årene redusert betydelig. Avfall Norge mener at avfallsforbrenning med energiutnyttelse er en helse- og miljømessig riktig behandlingsmetode for restavfall. Avfallsforbrenning er dessuten nødvendig for å destruere restavfall på en helsemessig og miljømessig sikker måte. Dette skal skje gjennom å:

- Få bedre kontroll med hvilke avfallstyper som brennes gjennom større kunnskap om restavfallet
- Sikre at alle anlegg bruker best tilgjengelig teknologi både for selve forbrenningsprosessen og for rensing av utslipp
- Sikre at flygeasken fra renseanlegget går til på deponier for farlig avfall
- Ta vare på metall i bunnasken og sørge for at resten av bunnasken (slagget) sendes til godkjente deponier.

3.3.2 Dagens oppgraderte deponier er godt egnet til behandling av avfall som ikke egner seg for materialgjenvinning eller energiutnyttelse

Deponering er nederst på avfallshierarkiet, men likefullt er tilgjengeligheten av teknisk gode, og godt drevne deponi en nødvendig forutsetning for en helhetlig nasjonal avfallspolitikk. Moderne deponier med sigevannrensing og metangassanlegg gir svært lave utslipp av miljøgifter og klimagasser. Avfall Norge mener at:

- Deponiet er en forutsetning for effektiv energiutnyttelse av avfallsressursene fordi avfallsforbrenningsanlegg vil ha behov for å kunne håndtere forbrenningsrester på en forsvarlig måte og for å kunne henvise en del ikke brennbare eller uhensiktsmessige avfallstyper til deponering.
- Deponier er det eneste miljømessig forsvarlige stedet å sluttbehandle en del farlig avfall
- Deponiene er derfor en del av løsningen for en fremtidig avfallshåndtering, ikke en del av problemet.

3.4. Samarbeid om etablering av behandlingssløsninger

Forbudet mot deponering av nedbrytbart avfall vil kreve ny behandlingsskapasitet for ca. 1 million tonn avfall. Avfallsbransjen planlegger nye behandlingssanlegg for flere milliarder kroner knyttet til biologisk behandling og energiutnyttelse av avfall. Nye anlegg må i mange tilfeller etableres i samarbeid mellom offentlige og private aktører. Gode behandlingssløsninger krever langsiktige og forutsigbare rammebetingelser.

Avfall Norge mener at

- Myndighetskrav må være like for alle i bransjen, uavhengig av geografi og eierskap
- Myndighetene må ha et langsiktig perspektiv på etablering av virkemidler
- Regelverket for offentlige anskaffelser ikke må være til hinder for etablering av nye behandlingssanlegg
- Det er mulig å tildele enerett for behandling av avfall

3.5. Behandling av restavfall bør i størst mulig grad skje i Norge

Det aller meste av restavfallet som oppstår i Norge behandles også innenlands. Avfall Norge vil arbeide for at det skal være et overordnet mål at mest mulig av restavfallet og avfall til biologisk behandling skal behandles innenlands. Det er viktig for samfunnet at det er etablert kapasitet til å ta hånd om eget avfall. Avfall Norge mener imidlertid ikke at nærhetsprinsippet i miljø- og avfallspolitikken skal praktiseres slik at det innføres eksportforbud for avfall. Muligheten for transport av avfall mellom de nordiske landene kan sikre en mer fleksibel kapasitet samt at økt konkurranse leder til en mer effektiv bransje.

4. Slik arbeider Avfall Norge

Interessearbeid står sentralt i arbeidet med å skape gode rammevilkår for avfallsbransjen. Avfall Norge arbeider med å kommunisere bransjens utvikling og behov til bransjens interessenter, og komme i posisjon til å påvirke rammevilkår og endringer av betydning for avfallsbransjen. Myndighetskontakt er en viktig del av Avfall Norges interessearbeid.

Fagarbeid er et annet hovedfelt for Avfall Norge. Foreningen arbeider for å styrke fagmiljøet og bygge kompetanse i avfallsbransjen. I tillegg skal foreningen legge til rette for dialog og samarbeid mellom ulike aktører i bransjen, og styrke bransjens arbeid med forskning og utvikling.

Avfall Norge arbeider i hovedsak i to retninger:

4.1 Skape gode rammevilkår for avfallsbransjen

4.2 Skape et godt og dynamisk fagmiljø i avfallsbransjen

4.1 Skape gode rammevilkår for avfallsbransjen

Viktige saker som Avfall Norge vil sette fokus på fremover er:

- Samordning av avfall-, klima-, miljø- og energipolitikken for å få mer effektive virkemidler og rammevilkår
- Ny gjennomgang av avfallspolitikken.
- Bedre rammebetingelsene for utnyttelse av energien i avfall:
 - Produksjonstilskudd for varme- og elproduksjon
 - Investeringsstilskudd til varmesentraler for produksjon av el- og varme og for biogassanlegg.
 - Fortsatt avgiftsfritak for biogass og biler som kan gå på alle typer biodrivstoff
- Arbeide for at deponiforbudet skal utformes og praktiseres på en slik måte at gjenvinning fremmes. Brennbare avfallstyper skal i hovedsak energigjenvinnes, og restavfall med lavt energipotensial og som tilfredsstillende akseptkriteriene kan gå til deponering. Dette når det er samfunnsøkonomisk lønnsomt og miljømessig forsvarlig.
- Utfasing av sluttbehandlingsavgiften når miljøriktige behandlingsløsninger er valgt. Deponiavgiften må avvikles når deponiforbudet innføres og etter at muligheten for overgangsordninger fra deponiforbudet avsluttes.
- Utvikling av lover og regler for organisering av interkommunalt samarbeid som sikrer høy kvalitet og effektiv avfallshåndtering,
- Utvikling av regelverk som muliggjør interkommunalt samarbeid om tilsynsoppgaver
- Styrke statlige myndigheters kunnskap og bemanning knyttet til avfallsområdet
- Innføring av produsentansvar for farlig avfall
- Fremme avfallsbransjens synspunkter på viktige internasjonale avfallsspørsmål overfor EU

4.2 Skape et godt og dynamisk fagmiljø i avfallsbransjen

Kurs og seminarer

Avfall Norge organiserer kurs og konferanser, og skaper gode møteplasser for aktører i bransjen. Avfall Norge skal:

- Tilby et opplæringstilbud i samsvar med bransjens behov
- Bidra til at bransjen får nødvendig rekruttering av medarbeidere med høyere utdanning
- Bidra til at bransjen får nødvendig rekruttering av medarbeidere med fagutdanning
- Sørgje for at Avfallskonferansen er bransjens viktigste årlige møtested
- Tilby aktuelle fagseminarer

Forskning

Avfall Norge skal arbeide for å fremme forskning og utvikling i avfallsbransjen. De viktigste områdene foreningen skal stimulere til forskning på fremover er:

- Nye fremtidsrettede løsninger for håndtering av avfall
- Samarbeid med forskningsinstitusjoner for å utvikle uavhengige fagmiljøer
- Samarbeid med utdanningsinstitusjoner for å sikre rekruttering til bransjen
- Gjennom bransjesamarbeid utvikle en mer effektiv håndtering av avfall
- Få frem større kunnskap om restavfallet
- Fremtidens avfallshåndtering – utarbeide scenarioer for avfallsstrømmene om 10 år.

Kommunikasjon

Kommunikasjonsarbeidet i Avfall Norge er viktig både i arbeidet med å skaffe gode rammevilkår for avfallsbransjen, og for å styrke kommunikasjonen i avfallsbransjen generelt.

Avfall Norge arbeider for å:

- Påvirke staten til å ta ansvar for gjennomføring av nasjonale informasjonstiltak og landsdekkende holdningsskapende arbeid
- Videreføre og styrke kommunene som den sentrale avsender av informasjon til husholdningene
- Ha en koordinerende rolle mellom medlemmene, og mellom medlemmene og staten i arbeidet med nasjonal kommunikasjon mot husholdningene
- Få frem bransjens grønne profil og sette avfallshåndtering inn i et klimaperspektiv.
- Skape arenaer for kommunikasjon med andre aktører for å utvikle avfallsbransjen

- Opplæring i skolen - Avfall Norge ser det som viktig å arbeide med å skape gode holdninger til kildesortering og gjenvinning hos barn og unge. Avfall Norge vil arbeide for opprettholde tilbud til skolene om å ta inn avfall og avfallshåndtering som en del av undervisningen i skolen. Skolen er med på å bevisstgjøre unge borgere, øke kunnskap og skape holdninger som er viktig for riktig avfallshåndtering og vellykket miljøpolitikk.

Sentrale budskap i Avfall Norges kommunikasjon er:

- Avfall Norges medlemmer har og tar et stort samfunnsansvar gjennom sin virksomhet
- Norsk avfallshåndtering har helhetssyn på avfallshåndtering og gjenvinning
- Norsk avfallshåndtering er miljøriktig og effektiv.

5.Oppsummering

Avfall Norge med foreningens arbeidsgrupper, fagstyre, hovedstyre og sekretariat har i 2007 arbeidet med å komme frem til avfallsbransjens posisjon i en rekke spørsmål, og gi et samlet utgangspunkt for foreningen å arbeide med fremover. Denne prosessen har resultert i et posisjonsnotat "Dette mener Avfall Norge". Dette dokumentet skal være et ledende arbeidsdokument for foreningen og samtidig kunne brukes i kommunikasjonen mot interessenter og målgrupper, når foreningen skal fremme avfallsbransjens saker.

Posisjonsnotatet er delt inn i følgende hovedkapitler:

1.Ansvaret og organisering

Dette kapitlet har tatt for seg Avfall Norges synspunkter på hvordan avfallsbransjen er organisert i dag og hvordan bransjen bør organiseres fremover. Kapitlet har stadfestet hvordan foreningen ser ansvarsfordelingen på de ulike områdene innen bransjen bør være. Stikkord her er kommunalt ansvar for husholdningsavfall, konkurranse i næringsavfallsmarkedet, styrking av tilsyn og kontroll og bedre koordinering av informasjonsvirksomhet i kommunene.

2.Sortering av avfall

Dette kapitlet har tatt for seg Avfall Norges syn på sortering av avfall. Kapitlet ser nærmere på avfallshierarkiet, forholdet mellom avfallsforebygging, ombruk og materialgjenvinning. Videre har kapitlet sett på endel faktorer Avfall Norge mener er viktige for å få utnyttet ressursene i avfallet best mulig. Denne delen av posisjonsnotatet har også kartlagt foreningens syn på produsentansvaret.

3. Behandling av avfall

Det tredje kapitlet i posisjonsnotatet har gått inn på de ulike behandlingløsningene vi har for avfall i Norge. Fokus i dette kapitlet er best mulig utnyttelse av ressursene i avfallet, og man har sett på behandlingsformer som biologisk behandling av matavfall, energiutnyttelse av restavfall og deponier etter 2009. Kapitlet har slått fast at Avfall Norge mener behandling a restavfall i størst mulig utstrekning bør skje i Norge.

4. Slik arbeider Avfall Norge

Den avsluttende delen av posisjonsnotatet har presentert hvordan Avfall Norge arbeider. Interessearbeid er et hovedfelt for foreningens arbeid, der gode rammevilkår for avfallsbransjen står sentralt. Videre arbeider foreningen med å skape et godt og dynamisk fagmiljø i avfallsbransjen, og arrangerer kurs og seminarer for å tilrettelegge for faglig utvikling for foreningens medlemmer.